

NALOGA 2209A

RAZUMEVANJE POJMA KOMPETENCE IN PRESOJANJE POMENA RAZLIČNIH KOMPETENC V ŽIVLJENJSKIH SITUACIJAH

Dodatno besedilo

KOMPETENCA UČENJE UČENJA

T. Ažman (na spletu http://arhiv.acs.si/ucna_gradiva/UZU_MI-Kompetenca_ucenje_ucenja-Azman-april.pdf) povzema evropska priporočila:

»Evropska izhodišča pravijo, da je učenje učenja sposobnost učiti se in vztrajati pri učenju, organizirati lastno učenje, vključno z učinkovitim upravljanjem s časom in informacijami, individualno in v skupinah. Ta kompetenca vključuje zavest o lastnem učnem procesu in potrebah, prepoznavanje priložnosti, ki so na voljo, in sposobnost premagovanja ovir za uspešno učenje. Pomeni pridobivanje, obdelavo in sprejemanje novega znanja in spretnosti ter iskanje in uporabo nasvetov. Z učenjem učenja učenci nadgrajujejo svoje predhodne izkušnje z učenjem in življenjske izkušnje v različnih okoliščinah: doma, v službi, pri izobraževanju in usposabljanju. Motivacija in zaupanje vase sta za kompetenco posameznika odločilni« (Ažman, 2012, spletni vir).

SOCIALNA KOMPETENCA

Besedilo je prepis iz terminološkega slovarja Vzgoje in izobraževanja (na spletu [Terminološki slovar vzgoje in izobraževanja](#)):

»Celovita zmožnost posameznika, ki se odraža v učinkovitem spoprijemanju z zahtevami, ki jih postavlja specifično socialno okolje in uspešnem spoprijemanju z razlikami in nasprotji med socialno in individualno ustreznimi cilji (Oppenheimer, 1989). Vključuje določen repertoar socialnih spretnosti, ki imajo spoznavno dimenzijo (ocenjevanje socialnih izkušenj, presojanje o pravih in napačnih dejanjih, sposobnost prepoznavanja možnih rešitev konfliktnih situacij in predvidevanja njihovih posledic, razumevanju mentalnih stanj drugih ljudi), čustveno dimenzijo (empatija – sočustvovanje z drugimi, sposobnosti, živeti se v položaj druge osebe, razumeti njena čustva in načine reševanja problema, poznavanje in izražanje lastnih čustev, zavzemanje perspektive drugega – prepoznavanje pričakovanih želja, interesov in namer drugih in ocenjevanje socialne situacije z vidika le-teh) ter vedenjsko dimenzijo (posameznikovo dejansko vedenje v socialnih konfliktih, npr. uspešna rešitev medosebnega konflikta); drugi element socialne kompetence je ustrezna raven samo-vrednotenja (npr. prepričanje osebe v lastno vrednost, sposobnost doseči želene rezultate..., Ford, 1985)«.

SAMOURAVNAVANJE

Po mnenju Zimmermana (2002, v Ažman, 2012) je bistven del obvladovanja učenja samoregulacija (samouravnavanje) učenja. Opiše jo kot zmožnost samostojnega uravnavanja in nadzorovanja učenja ter sprejemanja pomembnih odločitev o učenju, ki jih sicer sprejema učitelj. Nanaša se na tiste notranje in/ali transakcijske procese, ki posamezniku omogočajo, da vodi in usmerja svojo k cilju naravnano učno aktivnost skozi čas in skozi spremenljive okoliščine (kontekst). Najpomembnejše komponente zmožnosti samouravnavanja so načrtovanje ciljev in samonagrajevanja, uravnavanje časa, organizacija učenja, strategije učenja in strategije pisanja testov. Samouravnavanje učenja od učenca terja, da se osredotoči na proces pridobivanja zmožnosti nadzora nad doseganjem lastnih ciljev.

Vključuje tri vidike:

- samouravnavanje vedenja, ki vključuje učenčev nadzor nad različnimi viri, kot so čas, učno okolje (prostor) in socialno okolje;
- samouravnavanje motivacije in čustev, ki vključuje učenčev nadzor nad prepričanji glede lastne učinkovitosti in usmerjenosti na cilje ter načine nadzorovanja čustev, in
- samouravnavanje mišljenja, ki vključuje učenčev nadzor nad različnimi razumskimi strategijami učenja s ciljem večje učinkovitosti učenja in izboljšanja rezultatov učenja (Zimmerman, 1989, v Ažman, 2012, spletni vir).

SUBJEKTIVNO BLAGOSTANJE

»Subjektivno blagostanje raziskuje naslednje komponente: zadovoljstvo z življenjem in področno specifično zadovoljstvo (npr. pri študiju ali v službi) ter pozitivno (prijetnost) in negativno (neprijetnost) emocionalnost, ki jo sestavlja trajno razpoloženje« (Diener, Suh, Lucas in Smith, 1999, v Videčnik, 2009, str. 25).

Zadovoljstvo z življenjem ljudje ocenjujemo po lastnih kriterijih, zato je to precej kompleksna subjektivna ocena povezana s kognitivni procesi (mnenjem, stališči, pripisi, vrednotami).

Zanimivo je, da so raziskave (nekaj je navedenih v Myers, 2007 in Videčnik, 2009) pokazale, da ni razlik v spolih. Demografske značilnosti, npr. izobrazba, dohodek, zdravje imajo majhen vpliv na subjektivno blagostanje. Nekateri pokazatelji usmerjajo v razmišljanje, da je subjektivno blagostanje povezano z biološkimi dejavniki.

Za potrebe te naloge bomo psihično blagostanje enačili s subjektivnim blagostanjem.